

SELETUSKIRI

1.1-C, 2/2006

põllumajandusministri määruse "Mahepõllumajanduse valdkonnas tegutsemiseks tunnustamise taotlemine ja taotluse menetlemise kord" eelnõu juurde

I. Sissejuhatus

Põllumajandusministri määrus "Mahepõllumajanduse valdkonnas tegutsemiseks tunnustamise taotlemine ja taotluse menetlemise kord" kehtestatakse "Mahepõllumajanduse seaduse" § 7 lõike 6 alusel.

Eelnõu on välja töötanud ja seletuskirja on koostanud Põllumajandusministeeriumi taimetervise osakonna mahepõllumajanduse büroo peaspetsialist büroojuhataja ülesannetes Marika Ruberg (625 6537) ja sama büroo peaspetsialist Eve Ader (625 6533). Juriidilise ekspertiisi tegi eelnõule õigusosakonna peaspetsialist Katrin Pööra (625 6165), keeleliselt toimetab eelnõu sama osakonna peaspetsialist Leeni Silk (625 6523).

II. Eelnõu eesmärk

Eelnõu eesmärk on mahepõllumajanduse valdkonnas tegutseva ettevõtte tunnustamise taotlemise nõuded viia vastavusse 1. jaanuaril 2009. a jõustunud nõukogu määrusega (EÜ) nr 834/2007 mahepõllumajandusliku tootmise ning mahepõllumajanduslike toodete märgistamise ja määruse (EMÜ) nr 2092/91 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 189, 20.07.2007, lk 1–23), selle rakendamiseks vastu võetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 889/2008, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 (mahepõllumajandusliku tootmise ning mahepõllumajanduslike toodete märgistamise kohta) üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses mahepõllumajandusliku tootmise, märgistamise ja kontrolliga (ELT L 250, 18.09.2008, lk 1–84), samuti 1. märtsil 2009. a jõustuva "Mahepõllumajanduse seaduse" ja "Riigilõivuseaduse" muudatustega. Muudatuste mahu tõttu on otstarbekas kehtestada uus määrus.

III. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu §-ga 1 täpsustatakse, millisele järelevalveasutusele, olenevalt isiku tegevusvaldkonnast, tuleb tunnustamise taotlus esitada.

Lõikes 1 sätestatakse, et isik esitab ettevõtte tunnustamise taotluse Taimetoodangu Inspeksioonile, kui ta soovib tegeleda mahepõllumajandusliku taimekasvatusega, loomakasvatusega, mesindusega, sööda esmatootmisega, oma ettevõttes toodetud töötlemata põllumajandustoote pakendamise ja turuleviimisega, või seemne ja paljundusmaterjali tootmise, ettevalmistamise ja turuleviimisega. Sööda esmatootmine on vastavalt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse (EÜ) nr 183/2005, millega kehtestatakse söödahügieeni nõuded (ELT L 35, 08.02.2005, lk 1–22) artikli 3 lõike f kohaselt põllumajandussaaduste tootmine, sealhulgas taimekasvatus, saagikoristus, lüpsmine, loomade tapaeelne pidamine või kalapüük, millest saadavad saadused ei läbi pärast koristust, varumist või püüki ühtki töötlust peale lihtsa füüsilise töötuse. Sööda esmatootmine on seega osa kas taime- või loomakasvatusest ning järelevalvet selle üle teostatakse koos taime- ja loomakasvatuse järelevalvega.

Lõike 2 kohaselt esitab isik ettevõtte tunnustamise taotluse Veterinaar- ja Toiduametile, kui ta soovib tegeleda mahepõllumajandusliku toote ettevalmistamisega (sealhulgas *toitlustusettevõttes*), töödeldud sööda ettevalmistamise ja turuleviimisega, toote turuleviimisega, toote importimisega või pakendamata toote turustamisega lõpptarbijale. Töödeldud sööt on määruse (EÜ) nr 183/2005 kohaselt määrusega (EÜ) nr 1831/2003

hõlmatud söödalisand või direktiiviga 82/471/EMÜ hõlmatud ning määruse (EÜ) nr 183/2005 IV lisa 1. peatükis osutatud toode, samuti 2. peatükis osutatud söödalisanditega valmistatud eelsegu ja segasööt, milles on kasutatud sama lisa 3. peatükis osutatud söödalisandit või seda söödalisandit sisaldavaid eelsegusid ning ravimsööt. Mahepõllumajandusliku toote üksnes turuleviimisega tegelev isik on isik, kes ostab teistelt mahetooteid ning vahendab neid kauplustele või toitlustusasutustele, näiteks hulgimüügiga tegelevad isikud. Veterinaar- ja Toiduametile esitab taotluse ka lõpptarbijale pakendamata mahepõllumajandusliku toote turustamisega tegelev isik. Vastavalt "Mahepõllumajanduse seaduse" ja "Riigilõivuseaduse" muudatustele, mis jõustuvad 1. märts 2009. aastal, peab isiku, kes tegeleb pakendamata mahepõllumajandusliku toote turustamisega lõpptarbijale, ettevõtte olema tunnustatud 2009. a 1. septembriks.

Eelnõu § 2 käsitleb tunnustamise taotluse esitamise tähtaegasid.

Lõige 1 sätestab, korrates hetkel kehtivat nõuet, et mahepõllumajandusliku taimekasvatusega, sealhulgas taimede või seente korjamisega, või mahepõllumajandusliku mesindusega tegeleda sooviv isik peab esitama taotluse ja sellele lisatavad dokumendid ajavahemikul 10. märtsist 10. aprillini. Määratud tähtaeg taotluste esitamiseks on vajalik seetõttu, et nende valdkondade kontroll on seotud vegetatsiooniperioodiga. Kuna esmane kontroll tuleb läbi viia 60 tööpäeva jooksul taotluse esitamise tähtpäevast alates, siis on nimetatud ajavahemik taotluste esitamiseks põhjendatud, sest kontrollimiseks ettenähtud aja jooksul saavad külvid tehtud ning on võimalik visuaalselt hinnata ettevõtte taimekasvatust. Mesindus on samuti seotud vegetatsiooniperioodiga, kuna mesinduse kontroll hõlmab ka korjealade kontrolli.

Lõige 2 sätestab, et sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud isik võib tunnustamise taotluse esitada aasta ringi.

Eelnõu § 3 sätestab, et tunnustamise taotlemisel peab isik esitama järelevalveasutusele komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artikli 63 lõikes 3 nimetatud järgmised andmed: ettevõtja nimi ja aadress; tootmistegevuse koht ja vajaduse korral külvipinnad; tootmistegevuse ja toodete laad; ettevõtja kohustus teha toiminguid vastavalt määruste (EÜ) nr 834/2007 ja (EÜ) nr 889/2008 sätetele; põllumajandusettevõtete puhul kuupäev, millest alates lakkas tootja asjakohastel külvipindadel kasutamast mahepõllumajanduslikus tootmises lubamatuid aineid.

Eelnõu § 4 sätestab mahepõllumajandusliku taimekasvatuse korral taotlusele lisatavad andmed ja dokumendid.

Lõike 1 kohaselt tuleb esitada ettevõtte põllumassiivide kaart, millel on märgitud kõik põllumassiivid ja poolloodusliku kooslusega alad (puiskarjamaa, puisniit, rannaniit, lamminiit, soostunud niit, loopealne, kadastik, nõmm, aruniit), millel kavatsetakse alustada mahepõllumajanduslikku taimekasvatust või loomade karjatamist. Samuti tuleb kaardile märkida mitterahepõllumajanduslikku kasutusse jäävad alad. Esitada tuleb põllumassiivide, põldude ja poolloodusliku kooslusega alade numbrid ja pindalad täpsusega vähemalt 0,1 hektarit. Nõutud on ka esitada taimekasvatuse plaan, mis sisaldab vähemalt põllumassiivi ja põllu numbrit ja pindala ning andmeid kasvatatavate taimede ja nende eelkultuuride ning karjatatavate alade kohta.

Lõike 2 kohaselt ei pea üksnes mahepõllumajandusliku seenekasvatusega või katmikkultuuride kasvatamisega tegelev isik esitama põllumassiivide kaarti. Seda seetõttu, et seenekasvatus ei ole maaga seotud tegevus.

Eelnõu § 5 sätestab taimede või seente korjamise korral taotlusele lisatavad andmed ja dokumendid.

Selle kohaselt tuleb mitteharitavalt alalt taimede või seente korjamisega tegeleda soovival isikul taotlusele lisada: maakasutuse kaart, milleks loetakse põllumassiivide kaart, ortofoto väljatrükk või muu kaardimaterjal mõõtkavas vähemalt 1:10 000, millele on kantud taimede ja seente korjamiseks kasutatavate alade, samuti alade, millel kavatakse alustada taimede või seente korjamist, pindalad ja piirid; nende liikide loetelu, millesse kuuluvaid taimi ja seeni korjatakse ning andmed kavandatava koguse ja korjamise aja kohta; kaitseala puhul selle valitseja välja antud luba kaitsealalt taimede või seente korjamiseks.

Eelnõu § 6 sätestab loomakasvatuse korral taotlusele lisatavad andmed ja dokumendid.

Selle kohaselt lisab mahepõllumajandusliku loomakasvatusega tegeleda sooviv isik taotlusele loomakasvatushoonete ja -rajatiste ning loomade pidamise viisi kirjelduse, karjatamiseks kasutatava poolloodusliku kooslusega ala ja põllumassiivi või selle osa numbri ning pindala, näidates need ettevõtte taimekasvatustas plaanis ja ettevõttes peetavate loomade arvu liikide ja vanusegruppide kaupa.

Eelnõu § 7 sätestab mesinduse korral taotlusele lisatavad andmed ja dokumendid

Mahepõllumajandusliku mesindusega tegeleda sooviv isik lisab taotlusele mesilasperede pidamiseks vajalike hoonete ja rajatiste kirjelduse; mesilagrupi asukohta ja korjeala iseloomustava ettevõtte põllumassiivide kaardi või muu kaardimaterjal mõõtkavas vähemalt 1:10 000, näitab ära mesilasperede arvu ja tegevuste kirjelduse, millega tagatakse eristatavus mahepõllumajandusliku toodete kogumisel, pakendamisel, märgistamisel ja turuleviimisel. Uue nõudena tuleb esitada kolmandate isikutega sõlmitud lepingutega hõlmatavate mahepõllumajandusliku tootmisega seotud toimingute puhul komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklis 86 loetletud andmed.

Eelnõu § 8 sätestab mahepõllumajandusliku toote ettevalmistamise korral taotlusele lisatavad andmed ja dokumendid

Mahepõllumajandusliku toote ettevalmistamisega tegeleda sooviv isik lisab taotlusele toote ja tootegrupi nimetuse ja andmed toote koostisosade, nende päritolu ja tootes kasutatava koguse kohta; tootmisprotsessi tehnoloogilise skeemi ja andmed kasutatavate tehnoloogiliste võtete kohta; andmed tegeliku tootmisvõimsuse ning ette valmistada kavandatavate toodete ja eeldatava toodangu mahu kohta ning nende meetmete kirjelduse, millega tagatakse mahepõllumajandusliku toote nõuetekohane ettevalmistamine. Uue nõudena tuleb esitada märgistuse näidis ja kolmandate isikutega sõlmitud lepingutega hõlmatavate mahepõllumajandusliku tootmisega seotud toimingute puhul komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklis 86 loetletud andmed.

Eelnõu § 9 sätestab mahepõllumajandusliku seemne ja paljundusmaterjali ettevalmistamise ning turuleviimise korral taotlusele lisatavad andmed ja dokumendid.

Mahepõllumajandusliku seemne ja paljundusmaterjali ettevalmistamise ja turuleviimisega tegeleda sooviv isik lisab taotlusele tootmisprotsessi tehnoloogiline skeemi ja nende meetmete kirjelduse, millega tagatakse mahepõllumajandusliku ja mittemahepõllumajandusliku seemne ja paljundusmaterjali eristatavus. Kolmandate isikutega sõlmitud lepingutega hõlmatavate mahepõllumajandusliku tootmisega seotud toimingute puhul tuleb esitada komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklis 86 loetletud andmed.

Eelnõu § 10 sätestab mahepõllumajandusliku töödeldud sööda tootmise korral taotlusele lisatavad andmed.

Mahepõllumajandusliku töödeldud sööda tootmisega tegeleda sooviv isik lisab taotlusele toote ja tootegrupi nimetuse ja andmed toote koostisosade, nende päritolu ja tootes kasutatava koguse kohta; tootmisprotsessi tehnoloogilise skeemi ja andmed kasutatavate tehnoloogiliste võtete kohta; andmed tegeliku tootmisvõimsuse ja eeldatava toodangu mahu kohta; nende meetmete kirjelduse, millega tagatakse mahepõllumajandusliku sööda nõuetekohane tootmine ning märgistuse näidise. Kolmandate isikutega sõlmitud lepingutega hõlmatavate mahepõllumajandusliku tootmisega seotud toimingute puhul tuleb esitada komisjoni määruse (EÜ) nr 889/2008 artiklis 86 loetletud andmed.

Eelnõu § 11 sätestab mahepõllumajandusliku toote turuleviimise, sealhulgas importimise ja pakendamata toodete lõpptarbijale turustamise korral taotlusele lisatavad andmed ja dokumendid.

Mahepõllumajandusliku toote turuleviimise, sealhulgas importimisega ja pakendamata toodete lõpptarbijale turustamisega tegeleda sooviv isik lisab taotlusele turuleviidavate toodete loetelu ning märgistuse näidise ja kirjelduse meetmete kohta, millega tagatakse mahepõllumajandusliku toote nõuetekohane turuleviimine, sealhulgas importimine ja pakendamata toodete turustamine lõpptarbijale.

Eelnõu § 12 kohaselt tunnistatakse põllumajandusministri 5. detsembri 2006. a määrus nr 107 "Mahepõllumajanduse valdkonnas tegutsemiseks tunnustamise taotlemine ja taotluse menetlemise kord ning taotluse vorm" kehtetuks.

Eelnõu § 13 kohaselt jõustub määrus 1. märtsil 2009. aastal.

IV. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas nõukogu määrusega (EÜ) nr 834/2007 mahepõllumajandusliku tootmise ning mahepõllumajanduslike toodete märgistamise ja määruse (EMÜ) nr 2092/91 kehtetuks tunnistamise kohta ning komisjoni määrusega (EÜ) nr 889/2008, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 (mahepõllumajandusliku tootmise ning mahepõllumajanduslike toodete märgistamise kohta) üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses mahepõllumajandusliku tootmise, märgistamise ja kontrolliga.

V. Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused ja eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too kaasa riigieelarvelisi lisa kulutusi, samuti ei kaasne uusi tulusid.

VI. Määruse mõjud

Määruse kehtestamine võimaldab mahepõllumajandusega tegeleda soovivatel isikutel orienteeruda paremini ettevõtte tunnustamise menetluses, määrusega täpsustatakse need andmed ja dokumendid, mis on vajalikud ettevõtte tunnustamise jaoks. Seetõttu on taotlejal võimalik tunnustamisega tegeleva asutuse poole eraldi pöördumata koostada kõikidele nõuetele vastav taotlus ja seega saavutada kiiremini ka ettevõtte tunnustamine.

VII. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. märtsil 2009. aastal. Jõustumise tähtaeg on tingitud vajadusest viia mahepõllumajanduse valdkonnas tegutseva ettevõtte tunnustamise taotlemise nõuded vastavusse 1. märtsist 2009. a jõustuvate „Mahepõllumajanduse seaduse“ ja „Riigilõivuseaduse“ muudatustega, samuti 1. jaanuarist 2009. a jõustuva nõukogu määrusega

(EÜ) nr 834/2007 mahepõllumajandusliku tootmise ning mahepõllumajanduslike toodete märgistamise ja määruse (EMÜ) nr 2092/91 kehtetuks tunnistamise kohta ja komisjoni määrusega (EÜ) nr 889/2008, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) 834/2007 (mahepõllumajandusliku tootmise ning mahepõllumajanduslike toodete märgistamise kohta) üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses mahepõllumajandusliku tootmise, märgistamise ja kontrolliga.

VIII. Eelnõu kooskõlastamine

Määruse eelnõu esitati arvamuse andmiseks Taimetoodangu Inspeksioonile ning Veterinaar- ja Toiduametile.

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Keskkonnaministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Rahandusministeeriumile ning Sotsiaalministeeriumile. Kooskõlastamiseks ettenähtud tähtaja jooksul ministeeriumid eelnõude kooskõlastamise infosüsteemi kirja eelnõu heakskiitmise või eelnõuga põhjendatult mittenõustumise kohta ei kandnud, samuti ei taotlenud kooskõlastamise tähtaja pikendamist. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 11.06.1996. a määrusega nr 160 kinnitatud "Vabariigi Valitsuse reglemendi kinnitamine" punktile 25³ loetakse eelnõu seetõttu ministeeriumite poolt kooskõlastatuks.

Toivo Nõvandi
Toiduohutuse asekancler
kancleri ülesannetes

